

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for kommunens finans- og gjeldsforvaltning.

Finans- og gjeldsreglement

For Tvedestrand kommune,
vedtatt i kommunestyret
12.12.17, sak 127/17

Tvedestrand 2017

INNHOLDSFORTEGNELSE:

1. Finans- og gjeldsreglementets virkeområde	4
1.1 Bakgrunn og hensikt med reglementet	4
1.2 Hvem reglementet gjelder for	4
2. Hjemmel og gyldighet	4
2.1 Hjemmel	4
2.2 Gyldighet	4
3. Forvaltning og forvaltningstyper	4
4. Formålet med kommunens finans- og gjeldsforvaltning	4
5. Generelle rammer og begrensninger	5
6. Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål	6
6.1. Innskudd i bank	6
6.2. Rapportering	6
7. Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler	7
7.1. Vedtak om opptak av lån	7
7.2. Valg av låneinstrumenter	7
7.3. Tidspunkt for låneopptak	7
7.4. Konkurrerende tilbud	7
7.5. Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter	7
7.5.1 Formidlingslån i Husbanken.....	7
7.5.2 Investeringslån.....	7
7.6. Størrelse på enkeltlån – spredning av låneopptak	7
7.7. Rapportering	8
8. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva	8
9. Konstatning av avvik og vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko	8
9.1 Konstatning av avvik	8
9.2 Kvalitetssikring	8

1. Finans- og gjeldsreglementets virkeområde

1.1 Bakgrunn og hensikt med reglementet

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for kommunens finans- og gjeldsforvaltning. Reglementet utgjør en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder, og underliggende fullmakter/instrukser/rutiner skal hjemles i reglementet. Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midler og midler beregnet for driftsformål, opptak av lån/gjeldsforvaltning og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva. Reglementet utgjør en del av kommunens øvrige økonomireglement.

1.2 Hvem reglementet gjelder for

Reglementet gjelder for Tvedestrand kommune. Reglementet gjelder også for virksomhet i kommunale foretak etter kommuneloven kapittel 11 der Tvedestrand er vertskommune.

I den grad disse virksomhetene har en egen finans- og gjeldsforvaltning skal denne utøves i tråd med dette reglementet.

2. Hjemmel og gyldighet

2.1 Hjemmel

Dette reglementet er utarbeidet på bakgrunn av:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992, § 52.
- Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning fastsatt av KRD 9. juni 2009 (FOR 2009-06-09 nr. 635).

2.2 Gyldighet

- Reglementet trer i kraft fra og med xx.xx..20xx. Finans- og gjeldsreglementet skal vedtas minst én gang i hver kommunestyreperiode.
- Dette reglementet erstatter alle tidligere regler og instrukser som kommunestyret eller annet politisk organ har vedtatt for Tvedestrand kommunes finans- og gjeldsforvaltning.

3. Forvaltning og forvaltningstyper

I samsvar med bestemmelsene i forskriften om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning skal reglementet omfatte forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Gjennom dette finans- og gjeldsreglementet er det vedtatt målsettinger, strategier og rammer for:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.
- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler.
- Plassering og forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.

4. Formålet med kommunens finans- og gjeldsforvaltning

Finans- og gjeldsforvaltningen har som overordnet formål å sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Kommunen skal til en hver tid ha likviditet (inkludert trekkrettigheter) til å dekke løpende forpliktelser.
- Plassert overskuddslikviditet skal over tid gi en tilfredsstillende avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringene.
- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.

- Dersom kommunen har langsiktige finansielle aktiva, skal forvaltningen av disse gi en god langsiktig avkastning uten vesentlig finansiell risiko.

5. Generelle rammer og begrensninger

- Kommunestyret skal selv gjennom fastsettelse av dette finans- og gjeldsreglement, ta stilling til hva som er tilfredsstillende avkastning og vesentlig finansiell risiko, jfr. kommunelovens § 52.
- Reglementet skal baseres på kommunens egen kunnskap om finansielle markeder og instrumenter.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finans- og gjeldsforvaltningen, herunder hva som regnes som langsiktige finansielle aktiva. Det påligger rådmannen en selvstendig plikt til å utrede og legge frem saker for kommunestyret som anses som prinsipielle.
- Rådmannen skal fortløpende vurdere egnetheten av reglementets forskjellige rammer og begrensninger, og om disse på en klar og tydelig måte sikrer at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i forhold til de risikoer kommunen er eksponert for.
- Det tilligger rådmannen å inngå avtaler i overensstemmelse med dette reglementet.
- Det tilligger rådmannen med hjemmel i dette finans- og gjeldsreglement, å utarbeide nødvendige fullmakter/instrukser/rutiner for de enkelte forvaltningsformer som er i overensstemmelse med kommunens overordnede økonomibestemmelser.
- Finansielle instrumenter og/eller produkter som ikke er eksplisitt tillatt brukt gjennom dette reglementet, kan ikke benyttes i kommunens finans- og gjeldsforvaltning.

Kommunen kan i sin finans- og gjeldsforvaltning ikke benytte seg av andre finansielle instrumenter, såkalte avledede instrumenter/derivater.

Plassering av Tvedestrand kommunes midler skal kun skje i norske banker som er medlem av bankenes sikringsfond.

Konkrete rammer for forvaltning av henholdsvis kommunens midler til driftsformål (inkl. ledig likviditet), gjeldsporteføljen og langsiktige finansielle aktiva omtales i fortsettelsen hver for seg.

De begrensninger som ligger i dette finans- og gjeldsreglementet tilsier at kommunen ikke utsettes for vesentlig finansiell risiko. Med vesentlig finansiell risiko menes en situasjon der kommunens potensielle økonomiske tap vil kunne påvirke kommunens tjenestetilbud.

6. Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Kommunens midler til driftsformål (herunder ledig likviditet) skal plasseres i bankinnskudd. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner (NOK). Det søkes å oppnå en avkastning tilsvarende 3 måneders NIBOR-rente.

Kommunen kan inngå rammeavtale for å ivareta det løpende behov for banktjenester. Ved valg av hovedbankforbindelse stilles det krav om minimum internasjonal **kredittrating A- eller** tilsvarende kredittvurdering. Det kan gjøres avtale om trekkrettighet.

Kommunens driftslikviditet skal plasseres i kommunens hovedbank, eventuelt supplert med innskudd i andre spare- eller forretningsbanker. For andre banker enn hovedbankforbindelsen er det krav om minimum internasjonal kreditttrating **BBB- eller tilsvarende** kredittkvalitet på investeringstidspunktet.

Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål, utover hva som trengs til dekning av kommunens løpende forpliktelser fratrukket estimerte innbetalinger de nærmeste 3 måneder, kan plasseres etter følgende retningslinjer:

6.1. Innskudd i bank

For bankinnskudd gjelder følgende begrensninger:

- a) Tids- og/eller rentebinding kan ikke avtales for en periode på mer enn 6 måneder.
- b) Et enkelt innskudd med tids- og/eller rentebinding kan ikke utgjøre mer enn NOK 15 mill.
- c) Utenom hovedbankforbindelsen er maksimalt innskudd pr. bank NOK 30 mill.
- d) Maksimalt innskudd i hovedbankforbindelsen er NOK 100 mill.
- e) Kommunens samlede innskudd i bank skal ikke overstige 3 % av institusjonens forvaltningskapital.

Ved plassering i annen bank enn hovedbankforbindelsen og ved tids- og /eller rentebinding skal det innhentes tilbud fra minst tre banker.

6.2. Rapportering

Rådmannen skal i forbindelse med tertialrapportering per 30. april og per 31. august, legge frem rapporter for kommunestyret som viser status for forvaltningen av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal angi følgende:

- Sammensetning, avkastning og betingelser på plasseringene, samt referanseavkastning.
- Rådmannens kommentarer knyttet til sammensetning, rentebetingelser/avkastning, vesentlige markedsendringer og endring i risikoeksponering.
- Rådmannens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finans- og gjeldsreglementet.

7. Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

7.1. Vedtak om opptak av lån

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Slike vedtak skal som minimum angi:

- Lånebeløp
- Nedbetalingstid

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak skal det gjennomføres låneopptak, herunder godkjenning av lånevilkår, og for øvrig forvaltning av kommunens innlån etter de retningslinjer som framgår av dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i Kommunelovens § 50 om låneopptak.

Det kan også tas opp lån til refinansiering av eksisterende gjeld innenfor gamle låns vektete gjenstående løpetid.

7.2. Valg av låneinstrumenter

Det kan kun tas opp lån i norske kroner.

Lån skal tas opp som direkte lån i offentlige eller private finansinstitusjoner, samt i livselskaper. Det er ikke adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Lån kan tas opp som åpne serier (rammelån) og uten avdrag (bulletlån). Låneopptak i Husbanken for videre utlån som formidlingslån/etableringslån/startlån kan tas opp som annuitetslån.

Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing.

7.3. Tidspunkt for låneopptak

Låneopptakene skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, forventninger om fremtidig renteutvikling og generelle markedsforhold.

7.4. Konkurrerende tilbud

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets gunstigste betingelser. Det skal innhentes minst to konkurrerende tilbud fra aktuelle långivere. Prinsippet kan fravikes ved låneopptak i statsbank (f.eks. formidlingslån/etableringslån/startlån i Husbanken). Videre kan prinsippet fravikes ved sammenslåing av flere eksisterende lån hos samme långiver eller ved endrede betingelser ved eksisterende lån.

7.5. Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader. Det skilles mellom investeringslån og formidlingslån.

Forvaltningen skal legges opp i henhold til følgende:

7.5.1 Formidlingslån i Husbanken

- a) Formidlingslån/etableringslån/startlån i Husbanken skal ha flytende rente.

7.5.2 Investeringslån

- a) Risikoen på investeringslån skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall.
- b) Minimum 40 % og maksimum 90 % av gjeldsporteføljen for investeringslånene skal ha fastrente.
- c) Andelen av gjeldsporteføljen som har fastrente, bør fordeles i ett til ti års segmentet på en slik måte at kommunen får lavest mulig refinansieringsrisiko. Maksimal rentebindingstid er ti år.

Det gis ikke anledning til å ta i bruk framtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler (SWAP).

7.6. Størrelse på enkeltlån – spredning av låneopptak

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende;

- a) Låneporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, dog slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall begrenses.
- b) Et enkeltlån kan ikke utgjøre mer enn 25 % av kommunens samlede gjeldsportefølje.
- c) Under ellers like forhold vil det være formålstjenlig at kommunen fordeler låneopptakene på flere långivere.

7.7. Rapportering

Rådmannen skal i forbindelse med tertialrapportering per 30. april og per 31. august rapportere på status for gjeldsforvaltningen. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang rapportere til kommunestyret med hensyn på utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

For gjeldsforvaltningen skal det rapporteres om følgende:

- Sammensetning av låneporteføljen, inkl. långiver, betingelser og forfallstidspunkt for eventuelle fastrenteavtaler.
- Opptak av nye lån (inkl. avtaler om finansiell leasing) i forrige tertial.
- Refinansiering av eldre lån i forrige tertial.
- Rådmannens kommentarer knyttet til endring i risikoeksponering, gjenværende rentebinding og rentebetingelser i forhold til kommunens økonomiske situasjon og situasjonen i lånemarkedet, samt forestående finansierings-/refinansieringsbehov.
- Rådmannens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finans- og gjeldsreglementet.

8. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva

Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva har som formål å sikre en langsiktig avkastning uten vesentlig finansiell risiko. Som langsiktige finansielle aktiva regnes ubundne fondsmidler som ikke planlegges brukt de nærmeste fire årene.

Forvaltningen følger bestemmelsene om plassering av driftslikvider, med det unntak at tids- og/eller rentebinding kan avtales for inntil ett år.

Rådmannen skal i forbindelse med tertialrapportering per 30. april og per 31. august rapportere på status for forvaltningen av langsiktige finansielle aktiva. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang rapportere til kommunestyret med hensyn på utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året. Av rapporteringen må det fremgå hvor og hvor mye som er plassert, avkastning og en vurdering av plasseringen.

9. Konstatning av avvik og vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko

9.1 Konstatning av avvik

Ved konstatning av avvik mellom faktisk finans- og gjeldsforvaltning og finans- og gjeldsreglementets rammer, skal slikt avvik umiddelbart lukkes. Rådmannen vurderer om store, uforutsette avvik er av en slik art at de må rapporteres til kommunestyret utenom de ordinære rapporteringstidspunktene.

9.2 Kvalitetssikring

Finans- og gjeldsforskriften pålegger kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurdere om finans- og gjeldsreglementet legger rammer for en finans- og gjeldsforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i finans- og gjeldsforskriften. I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere rutinene for vurdering og håndtering av finansiell risiko, og rutiner for å avdekke avvik fra finans- og gjeldsreglementet.

Rådmannen pålegges ansvar for at slike eksterne vurderinger innhentes.

Kvalitetssikring av finans- og gjeldsreglementet skal finne sted ved hver endring av reglementet, og før kommunestyret vedtar nytt, endret finans- og gjeldsreglement.